

[Arbejdsministeren.]

nægtet at tage anvist arbejde; der står i loven passende arbejde, det er man forpligtet til at tage, hvis man vil have ret til understøttelse, og jeg har ikke indtil nu fået oplysninger om, at det, som hr. Ninn-Hansen påberåber sig, og som jeg ganske rigtigt har set omtalt i pressen, er sket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Bay):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om offentlig forsorg. (Hjælp til underhold ved arbejdsløshed).

(Lovforslag nr. 73. Fremsat 25/2 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Inge Fischer Møller (S):

Det foreliggende lovforslag om ændring af lov om offentlig forsorg går i korthed ud på at ændre beregningsreglerne, så at der i tilfælde af arbejdsløshed kan ydes offentlig hjælp efter de regler, der gælder for udvidet hjælp. Sagt med andre ord: der skal ved arbejdsløshed kunne udbetales hjælp efter samme regler, som gælder i visse sygdomstilfælde. Formålet er at give arbejdsløse en hjælp, så man modvirker, at pågældendes og familiens hidtidige levevilkår i væsentlig grad forringes.

Spørgsmålet er jo i de seneste måneder beklageligvis blevet særlig aktuelt. Vi har lige hørt om, at vi i landet har ca. 150.000 arbejdsløse. Vi ved, det giver mange problemer, vi ved også, at det giver meget store økonomiske problemer. Den økonomiske situation er ganske særlig vanskelig for den gruppe arbejdsløse, som ikke har været medlem af en arbejdsløhedskasse i 12 måneder, så de er blevet berettiget til at få

udbetalt dagpenge i tilfælde af arbejdsløshed.

Efter de nugældende regler ser man ofte, at en arbejdsløs ikke kan få udbetalt offentlig hjælp, fordi ægtefællen har arbejdsindtægt, eller fordi der er en eller anden form for mindre formue. I tilfælde af, at der er en mindre formue, som i øvrigt ofte er bestemt til en særlig lejlighed, vil den pågældende være henvist til at realisere denne, før der kan ydes offentlig hjælp. Det er urimeligt. Socialdemokratiet mener derfor, at tiden er inde til at ændre disse regler.

I tilfælde af arbejdsløshed bør der kunne udbetales offentlig hjælp, selv om ægtefællen har indtægt, og selv om der er en mindre formue, ligesom det er vigtigt at fremhæve, at hjælpen skal beregnes efter mere rimelige regler. Forslaget, der er til behandling nu, er i øvrigt identisk med bestemmelser i bistandslovens § 37, som jo træder i kraft den 1. april 1976.

Forslaget skal også ses i sammenhæng med det forslag om ændring af loven om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring, hvorefter man skulle kunne blive berettiget til arbejdsløshedsunderstøttelse efter 6 måneders medlemskab af en arbejdsløhedskasse.

Når man almindeligvis taler om arbejdsløshed, omtaler man lønarbejderne. I denne forbindelse må vi ikke glemme, at arbejdsløsheden nu også er blevet et stort problem for mange småhandlende og mange andre mindre, selvstændige erhvervsdrivende, der har måttet lukke. Vi vil ved hjælp af dette forslag også kunne hjælpe denne gruppe.

Omkring arbejdsløsheden har der været mange problemer fremme i dagspressen, og jeg er også selv blevet gjort bekendt med en del konkrete eksempler. En del af disse problemer vil jeg søge nærmere oplyst under udvalgsarbejdet.

Jeg vil slutte med at udtrykke håb om et godt udvalgsarbejde, så vi kan få nogle mere retfærdige regler på området; det trænger vi i allerhøjeste grad til. Socialdemokratiet lægger meget stor vægt på, at dette forslag bliver gennemført meget hurtigt.

Johan Philipsen (V):

Venstre har ingen bemærkninger til det foreliggende forslag. Må jeg nøjes med at

[Johan Philipsen.]

henvise til bistandsloven, som træder i kraft engang næste år.

Bach (FP):

Jeg skal på mit partis vegne komme med ganske få bemærkninger med hensyn til dette lovforslag. Vi er opmærksom på, at der findes en betydelig gruppe mennesker, der uden en dagpengeforsikring er kastet ud i arbejdsløshed, og herunder kan også nævnes mindre erhvervsdrivende inden for alle grupper, der uden egen skyld i dag står uden økonomiske midler.

Vi vil i udvalget give lovforslaget en positiv og velvillig behandling.

Gunner Baunsgaard (RV):

Fru Inge Fischer Møller har jo nøje gennemgået lovforslaget, så jeg skal nøjes med at sige, at vi fra det radikale venstre er indstillet på at se på lovforslaget i udvalget.

Ninn-Hansen (KF):

Hr. Auken sagde i forbindelse med det forslag, vi behandlede for noget siden, at regeringen vil være tilbageholdende med reformer; men det burde vel også betyde, at de reformer, man så vil gennemføre, søger man ikke at fremskynde. Der står i socialministerens fremsættelsestale, at bistandsloven, der skal træde i kraft den 1. april 1976, skal træde tidligere i kraft på dette punkt. Nu kan vi jo senere vende tilbage til, om bistandsloven i det hele taget bør træde i kraft den 1. april 1976 — jeg synes, der er noget, der tyder på, at i hvert fald væsentlige dele af den godt kunne vente noget længere med hensyn til ikrafttræden — men det er dog et spørgsmål, om det er rimeligt, at man lader ikrafttræden, når man var enig om udsættelse, gælde for et bestemt punkt her.

Vi er villige til at drøfte de spørgsmål, der kan opstå i forbindelse med de selvstændige erhvervsdrivende og andre, men må selvfølgelig også se på, om en lovgivning af denne karakter ikke til en vis grad kan være en hindring for det forsikringssystem, vi har bygget på hidtil, når det gælder arbejdsløshedsunderstøttelsen. Det er meget muligt, at dette forsikringssystem burde ændres både med hensyn til, hvem der kan deltage, og med hensyn til, hvem der skal admini-

strere arbejdsløhedskasserne. Sådanne principielle overvejelser går vi gerne ind i, men bortset fra, at vi vil deltage i overvejelserne af, om der er specielle ændringer, der bliver nødvendige, og se på udgifterne i den forbindelse, tror jeg altså ikke, at det er en alt for omfattende reformlovgivning, vi skal i gang med i øjeblikket.

Ebba Strange (SF):

I modsætning til tidligere ordførere bortset fra fru Inge Fischer Møller vil jeg gerne have lov at takke socialministeren, fordi hun kommer med dette forslag nu.

Der er fra et par ordføreres side blevet henvist til bistandslovens ikrafttrædelsesdato, og med denne henvisning har man afvist at diskutere dette lovforslag. Jeg er repræsentant for et parti, der stemte imod bistandsloven, men også stemte imod, at dens ikrafttrædelsesdato skulle udsættes fra 1975 til 1976, fordi vi mente, at de forbedringer, der trods alt lå i bistandsloven, skulle i gang så hurtigt som overhovedet muligt. Derfor vil jeg støtte forslaget, og jeg håber, der bliver så mange i denne sal, der støtter det, at vi virkelig kan få det igennem.

Det skal jo i meget høj grad ses i sammenhæng med det lovforslag, vi netop har behandlet; det var jo ikke den store positive holdning, vi mødte i forhold til det forslag, og det er der altså heller ikke til dette. Det er jo ret forbløffende, når man i dette ting den ene gang efter den anden diskuterer, hvor fortvivlende vores arbejdsløhedssituation er, at når vi så får nogle forslag på bordet, der skulle bedre forholdene for de mennesker, der uden egen skyld bærer den største byrde i forbindelse med den økonomiske krise, som landet er kastet ud i, så slår man bak, så vil man ikke være med. Det er, som om man har svært ved at se sammenhængen i disse ting. Det er ikke de arbejdsløse, der har valgt deres situation, det er samfundet, der har kastet dem ud i den situation. Den vigtigste opgave for os er nu at prøve at skaffe dem arbejde, det blev også sagt i den forrige debat, og det er jeg meget enig i, men den næstvigtigste er at sikre de mennesker en rimelig levestandard, som uforskyldt er kommet ud i arbejdsløhedssituationen.

Selv om det forslag, vi just har drøftet, skulle blive vedtaget, vil der stadig væk

[Ebba Strange.]

være grupper, der af den ene eller den anden grund ikke er arbejdsløshedsforsikret, og dem er der også blevet talt om. Vi mener fra SFs side, at folk bør arbejdsløshedsforsikre sig, hvis de har mulighed for det, men vi indrømmer at der stadig er grupper som ikke har mulighed for det eller måske ikke har fået det gjort, selv om de har denne mulighed. Vi mener heller ikke, at disse grupper skal løse landets økonomiske problemer.

Det eneste anstændige, vi kan gøre, er at sikre dette lovforslags vedtagelse, så ingen må gå fra hus og hjem eller få nedsat deres levestandard væsentligt, fordi de er kastet ud i arbejdsløshed.

Vi ved godt, at dette forslag er lapperi, men vi mener også, at når landets situation er, som den er, så bør vi lappe, og så bør vi lave lapperne så gode, som vi kan.

Der er en ting, jeg godt lige vil sige, inden jeg slutter af, og det er, at vi desværre har erfaring for, at den måde, kommunerne administrerer forsorgsloven på, er meget forskellig fra den ene kommune til den anden. Derfor vil jeg bede socialministeren om, hvis dette lovforslag bliver vedtaget, at lade det følge op af nogle cirkulærer, der pålægger kommunerne at rette sig efter den ændring, der bliver foretaget i denne lov, så vi ikke skal opleve mere af det, som vi dagligt oplever, at nogle kommuner sparer så meget på forsorgsudgifterne, at der faktisk er tale om en større nød dér end i andre kommuner. Vi ved godt, at vi ikke kan løse problemet helt, men noget kan nok løses i forbindelse med et cirkulære.

Jeg vil gerne bede om, at lovforslaget får en meget hurtig behandling. Jeg synes ikke, der er særlig mange spørgsmål, der trænger til at opklares, det ligger meget klart, hvad det her går ud på, og jeg skal i hvert fald love mit partis medvirken til en meget hurtig behandling af lovforslaget.

Ritta Ahm (KrF):

Kristeligt folkeparti ser almindeligvis po-

sitivt på lovforslag, der fremsættes for at støtte de dårligst stillede i samfundet. Der er dog alvorlige betænkeligheder forbundet med dette lovforslag, idet hele vor holdning til støtten i en arbejdsløshedssituation er, at det må kunne betale sig at arbejde.

Vi er skeptiske over for bemærkningerne til lovforslaget, hvori der står, at støtten skal svare til det leveniveau, den pågældende havde før arbejdsløshedssituationen. Dette kan få uoverskuelige følger, og det vil kunne sprænge de forligsaftaler, vi har forpligtet os til at overholde. Man har sat 20 mill. kr. af til dette lovforslag, og jeg mener, at det må komme som en tillægsbevilling. Det mener jeg ikke at vi som forligsparti kan være med til at fremme.

Vi kan således ikke på nuværende tidspunkt tilsige vores umiddelbart positive holdning til lovforslaget, men naturligvis vil vi da gå ind i et udvalgsarbejde og være lydhøre over for, hvad der måtte komme frem her.

Hanne Reintoft (DKP):

Når man hører debatten i dag både ved behandlingen af dette lovforslag og det foregående, synes jeg, folketinget meget klart illustrerer, at man hverken interesserer sig særlig meget for vores knap 200.000 ledige eller har den mindste forståelse for deres problem. Man står nærmest besværgende og snakker om, at det skal kunne betale sig at arbejde. Det tror jeg godt de mennesker ved, men der er i hele 1974 ført en politik herinde, der har gjort det vanskeligere og vanskeligere at komme til at arbejde, og når så regeringen kommer med nogle yderst beskedne lapperier på det system, man selv ikke har bygget ordentligt ud, så står man op og siger sådan noget.

Det er da rigtigt, som hr. Ninn-Hansen siger, at det var bedre med et gennemført forsikringssystem. Det er en halv time siden, jeg hørte det samme medlem af tinget stå og tale mod en forbedring af dette forsikringssystem. Man henviser til bistandsloven. Det er ikke så længe siden, man selv

[Hanne Reintoft.]

forlangte bistandsloven udsat. Kan man da gøre fuldstændig grin med snart 200.000 mennesker, der står og ikke har noget arbejde? Det her er en lap, det er en rigtig hr. Ninn-Hansensk lap, på et dårligt forsikringssystem, som vi er nødt til at gennemføre, og som vi derfor gerne vil give vores varme støtte.

Det har været et problem, lige siden vi gennemførte arbejdsløshedslovgivningen i 1968, da man fjernede brændselhjælp og huslejhjælp, at det var en dårlig paragraf i forsorgsloven, man kunne supplere arbejdsløshedsunderstøttelsen efter. Jeg har nævnt det mange gange både i forbindelse med lovforslag og med spørgsmål, og som dagpengene stiger på grund af pris- og lønstigninger og hele inflationen, er forskellen mellem den offentlige hjælp og dagpengene blevet så lille, at selv progressive og fornuftige kommuner ikke har kunnet bruge bestemmelsen. Derfor er vi nødt til at ændre disse regler for de arbejdsløses skyld, både dem, der er forsikret, og dem, der uforskyldt på grund af vores 26 ugers regel, 12 måneders regel, og hvad vi ellers har ødelagt forsikringssystemet med, henvises til offentlig hjælp.

Vi har allerede mange — det gælder ikke mindst unge — der er udgået for hjælp i den anden ende af systemet, og de kan ikke klare sig for den hjælp, der er bevilget her.

Derfor er dette en god idé og en rigtig idé, og jeg vil meget gerne støtte fru Ebba Stranges forslag om, at forslaget får en hurtig behandling i udvalget. Det skal netop ikke vente, for det er aktuel hjælp, der er påkrævet. Jeg finder det også rigtigt, at man pålægger kommunerne at gennemføre lovforslaget gennem en fornuftig cirkulærebestemmelse.

Men den debat, vi har haft i dag, kan ikke hæve folketingets anseelse, den kan kun stemple os som folk, der ikke har megen forstand på, hvad der foregår ude i samfundet.

Kurt Hansen (VS):

Jeg vil indledningsvis om dette lovforslag stort set sige det samme, som jeg sagde om det forrige. Der er tale om en forbedring, om end en lille forbedring på dette område, idet alle arbejdsløse, der er bragt i en speciel situation, har mulighed for uden om ægte-

fællens indtægt at kunne få hjælp til underhold i en arbejdsløshedssituation.

Men der er et par enkelte kommentarer, jeg kunne have lyst til at gøre. Det gælder lovforslagets formulering, idet der står: „Når en person bliver arbejdsløs, kan der ydes hjælp . . .“. Jeg mener oplagt, det må formuleres således, at der kommer til at stå „skal der ydes hjælp“. Det må være oplagt, at der skal ydes en hjælp, der i alle tilfælde sikrer, at man har det samme, som hvis man var medlem af en arbejdsløhedskasse.

Dette forslag bygger som så mange andre på skønsprincippet, og for mig at se kan der være nogle farlige tendenser i dette princip. Det kan være meget, meget individuelt fra kommune til kommune, det kan være afhængigt af den politiske konstellation. Derfor må man anvende et andet kriterium, eller i hvert fald må der ligge et kriterium til grund for det. Det må simpelt hen være en retmæssig hjælp og ikke en skønsmæssig hjælp.

En ting, jeg godt vil understrege, er, at kravet må være, at hjælpen er lige så stor, som den er for alle dem, der er arbejdsløhedsforsikret, og her må vi i den kommende tid i hvert fald forsøge på — måske i særdeleshed ved tryk udefra — at få ændret lovgivningen, således at der opnås fuld betaling ved ledighed også for unge, der ikke er nået at komme ind i systemet, for folk, der falder ind under 26 ugers reglen, og for folk, der på den ene eller anden måde er kommet i klemme i det kapitalistiske lappersystem.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg vil gerne takke for den langt overvejende positive tilslutning til dette lovforslag. Jeg opfattede også hr. Johan Philipsens indstilling som meget positiv.

Hr. Ninn-Hansen er ikke meget for at lave reformforslag, og jeg mener at kunne sige til ham, at dette er ikke noget reformforslag. Det er ganske enkelt en lille justering, og den var hr. Ninn-Hansen meget ængstelig for at sige ja til. Men skal vi ikke se det ud fra, at dem, vi her søger at hjælpe, er mennesker, som uden egen skyld er blevet arbejdsløse. Skal de behandles på anden måde end dem, som er summeret op i fremsættelsestalen, nemlig de langvarigt syge, de indkaldte værnepligtige og de enlige forsørgere? Hvad forskel skulle der være på

[Socialministeren.]

disse grupper og så på arbejdsløse? Skulle de ikke have mulighed for at opretholde levestandardniveauet?

Fru Ritta Ahm og hr. Ninn-Hansen var begge ængstelige, og det gik på dette, at de værnepligtige, som jeg sagde før, skulle holdes nede på et lavere niveau. Vi har været så glade for at inddele folk i kategorier og kalde dem mere eller mindre værdigt trængende. De mere værdigt trængende fik en højere form for hjælp, nemlig den, vi i den nuværende lovgivning, inden vi får bistandsloven, kalder den udvidede form for hjælp, og de andre har fået en hjælp, der ligger på folkepensionsniveauet. Kan vi dog ikke én gang for alle blive enige om, at man bliver ikke arbejdsløs af egen skyld i dette land, og så give de arbejdsløse og deres familier — for det er i meget høj grad familierne, det her kommer til at gå ud over — en rimelig mulighed. Der står ikke, at det er deres nuværende levestandard, der skal opretholdes; der står, at en families levestandard skal kunne opretholdes inden for rimelige grænser. Længere går vi dog ikke.

Jeg er indstillet på, når dette forhåbentlig bliver vedtaget, at følge henstillingen om, at det meddeles ud til kommunerne, at de skal rette sig efter det. Men det går jeg ud fra at kommunerne som hovedregel gør, når man sender lovgivning ud herfra.

Til repræsentanten for venstresocialisterne vil jeg sige, at vi har et retsprincip nedlagt i hele denne lovgivning, det ligger i lov om arbejdsløshedsunderstøttelse. Når disse betingelser for arbejdsløshedsunderstøttelse, som er ganske faste, ikke er opfyldt — vi håber jo at få nogle af dem ændret — skal vi have et sikkerhedsnet liggende nedenunder, som betyder, at vi samler dem, der bliver ramt, op via bistandsloven, og det må blive efter skønmæssige afgørelser. Retsprincippet skal så langt ned som muligt, det er jeg helt enig i, men der bliver altid en gruppe tilovers, som vi ikke kan hjælpe efter retsprincippet, de falder udenfor, og derfor må vi have et skønsprincip i lovgivningen, i øvrigt et skønsprincip, som dækker hele den nye bistandslov.

Jeg håber også meget på et hurtigt og positivt udvalgsarbejde. Jeg skal meget hurtigt, hvis der kommer nogen spørgsmål, besvare dem over for udvalget.

Ritta Ahm (KrF):

Det er ikke et spørgsmål om at ville hjælpe eller ikke hjælpe, men vi ved, at et lovforslag som det, der ligger på bordet i dag, har alle muligheder for at blive misbrugt. Det er det, vi vil til livs, så der kan blive langt større ressourcer til at hjælpe de virkelig trængende med.

Socialministeren (*Eva Gredal*):

Jeg kan ikke undgå at spørge: hvordan kan man påstå, at dette lovforslag vil blive misbrugt? Bliver hjælpen til enlige mødre misbrugt? Bliver hjælpen til værnepligtige misbrugt? Bliver hjælpen til de langvarigt syge misbrugt? Jeg synes, man skulle spørge de grupper som familier, for det er familier, det her drejer sig om, det er ikke enkeltpersoner. Det er ikke blevet misbrugt. Der er fra mange sider sagt, at det ville være udmærket, hvis vi kunne hjælpe noget mere. Men jeg må have at vide: hvorfor bliver denne lovgivning misbrugt? Er arbejdsløse en anden slags mennesker end andre?

Ninn-Hansen (KF):

Socialministeren kalder det en justering og ikke en reform. Det forstår jeg godt, men man kan jo godt igennem justeringer ændre grundlaget for den ordening, man har, så meget, at det reelt bliver noget, der giver anledning til en reform. Ængstelsen skyldes, at man rokker ved det forsikringsprincip, der hidtil er bygget på, det er det, jeg har gjort opmærksom på. Og så har socialministeren jo ikke givet nogen forklaring på, hvorfor en udskydelse af bistandsloven finder sted vedrørende loven som helhed til 1976, mens man rykker lovgivningen frem nu på et enkelt punkt. Men det ser ud til, at socialministeren kan få sit forslag igennem ved hjælp af gode venner i fremskridtspartiet, der har lovforslag liggende om udskydelse af hele bistandsloven i 2 år, men som nu kommer og giver tilslutning til, at man rykker den frem til 1975 fra 1976, i hvert fald på dette punkt. Den logik er lidt vanskelig at finde ud af.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Bay):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

I skrivelse af 20. d. m. anmodede økonomiministeren om, at der af folketinget måtte blive foretaget nyvalg af to medlemmer til at indtræde i *repræsentantskabet for Danmarks Nationalbank* for den resterende del af den nuværende funktionsperiode indtil den 31. marts 1976, efter at medlemmer af folketinget Anker Jørgensen og Poul Dalsager er udnævnt til ministre.

Til nye medlemmer af repræsentantskabet har vedkommende gruppe udpeget *Risgaard Knudsen* og *Auken*. De pågældende er herefter valgt.

I skrivelse af 27. januar anmoder finansministeren om, at der af folketinget blandt dets medlemmer må blive valgt et antal nye medlemmer og stedfortrædere til lønningsrådet i stedet for følgende tidligere medlemmer af folketinget, der er udtrådt ved valget den 9. januar:

Erik Hansen
Adam Møller
Lindholt
Juil-Madsen
Poul Boeg.

Endvidere har finansministeren anmodet om, at der må blive valgt nye medlemmer til lønningsrådet i stedet for Jørgen Peder Hansen og Erling Dinesen, efter at de pågældende er udnævnt til ministre.

Endelig har finansministeren anmodet om, at der må blive valgt en ny stedfortræder til lønningsrådet i stedet for Bilgrav-Nielsen, der har ønsket at udtræde af rådet.

Til nye medlemmer af lønningsrådet har de pågældende grupper udpeget:

Bernhard Baunsgaard
Ninn-Hansen
Svend Andersen (Roskilde amt)
Erling Olsen
Kaj Poulsen.

Til nye stedfortrædere er udpeget:

Hagen Hagensen

Arnfast

Ingomar Petersen.

De pågældende er herefter valgt.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Udvalget angående forslag til lov om lægemidler (27/2 75):

Udtræder: Kampmann

K. J. Mortensen

Nye medl.: Ejler Koch

Tastesen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 28. februar, kl. 11 med følgende dagsorden:

1) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om Grønlands landsråd og kommunalbestyrelser m. v.

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til Grønlands landsråd og de grønlandske kommuner m. v.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov for Grønland om indførselsafgifter m. v.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov for Grønland om forsyningsmæssige foranstaltninger.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om udbygning af baneanlæggene for den storkøbenhavnske nærtrafik.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om forlængelse af Danmarks deltagelse i det skandinaviske luftfartssamarbejde.

7) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ophævelse af lov om nedsættelse af en tariffkommission.

Mødet hævet kl. 16.19.